HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

7 iunie 2007 *

În cauza C-80/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Tribunale ordinario di Novara (Italia), prin decizia din 5 ianuarie 2006, primită de Curte la 10 februarie 2006, în procedura

Carp Snc di L. Moleri e V. Corsi

împotriva

Ecorad Srl,

în prezența:

Associazione Nazionale Artigiani Legno e Arredamento,

* Limba de procedură: italiana.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas, președinte de cameră, domnii J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh și doamna P. Lindh (raportor), judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 ianuarie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Carp Snc di L. Moleri e V. Corsi și Associazione Nazionale Artigiani Legno e Arredamento, de F. Capelli și M. Ughetta, avvocati;

— pentru Ecorad Srl, de E. Adobati, avvocato;

— pentru guvernul austriac, de doamna C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de doamnele D. Recchia și D. Lawunmi, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 martie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea, invocabilitatea și validitatea articolelor 2 și 3, precum și a anexelor II și III la Decizia 1999/93/CE a Comisiei din 25 ianuarie 1999 privind procedura de atestare a conformității produselor de construcție conform articolului 20 alineatul (2) din Directiva 89/106/CEE a Consiliului referitor la ușile, ferestrele, obloanele, storurile, portalurile și feroneria aferentă (JO L 29, p. 51, Ediție specială, 13/vol. 26, p. 42).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între societățile Carp Snc di L. Moleri e V. Corsi (denumită în continuare „Carp"), pe de o parte, și Ecorad Srl (denumită în continuare „Ecorad"), pe de altă parte, privind executarea unui contract de vânzare de uși prevăzute cu mânere denumite „antipanică".

Cadrul juridic

Directiva 89/106/CEE

3 Directiva 89/106/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții (JO 1989, L 40, p. 12, Ediție specială, 13/vol. 9, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Directiva 93/68/CEE a Consiliului din 22 iulie 1993 (JO

L 220, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 13, p. 20, denumită în continuare „Directiva 89/106"), vizează în special eliminarea obstacolelor care stau în calea liberei circulații a produselor pentru construcții. Aceasta se aplică, conform articolului 1 alineatul (1), produselor pentru construcții în măsura în care sunt vizate de cerințele esențiale privind lucrările prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din această directivă.

4 Articolul 4 alineatul (2) din această directivă prevede că statele membre consideră că îndeplinesc condițiile de utilizare acele produse care permit lucrărilor pentru care sunt utilizate să îndeplinească respectivele cerințe esențiale atunci când aceste produse poartă marcajul CE. Acest marcaj atestă că respectivele produse sunt conforme fie cu standardele naționale care transpun standarde armonizate, fie cu un agrement tehnic european sau cu specificațiile tehnice naționale prevăzute la alineatul (3) al acestui articol, în măsura în care nu există specificații armonizate.

5 Articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 89/106 prevede că statele membre nu împiedică libera circulație, introducerea pe piață sau utilizarea pe teritoriul lor a produselor care respectă dispozițiile respectivei directive.

6 Conform articolului 13 alineatul (1) din Directiva 89/106, răspunderea atestării că produsele sunt conforme cu cerințele unei specificații tehnice în sensul articolului 4 din respectiva directivă revine fabricantului sau reprezentantului autorizat al acestuia stabilit în Comunitate. Alineatul (2) al acestui articol prevede că produsele care fac obiectul unei atestări de conformitate sunt conforme cu specificațiile tehnice. Această conformitate este stabilită cu ajutorul încercărilor sau al altor verificări pe baza specificațiilor tehnice, în conformitate cu anexa III.

7 Articolul 13 alineatele (3) și (4) din Directiva 89/106 prevede:

„(3) Atestarea conformității unui produs presupune:

(a) fie ca fabricantul să dispună, în uzină, de un sistem de control al producției care să permită asigurarea conformității producției cu specificațiile tehnice pertinente;

(b) fie ca, pentru anumite produse menționate în specificațiile tehnice pertinente, pe lângă sistemul de control al producției aplicat în uzină, să intervină, în evaluarea și monitorizarea controalelor de producție sau a produselor propriu-zise, un organism de certificare desemnat.

(4) După consultarea comitetului prevăzut la articolul 19, Comisia stabilește care dintre procedurile prevăzute la alineatul (3) se aplică unui produs sau unui grup de produse anume, în conformitate cu dispozițiile speciale indicate în anexa III, în funcție de:

(a) importanța rolului produsului față de cerințele esențiale și mai ales cele care se referă la sănătate și siguranță;

(b) natura produsului;

(c) influența pe care o poate avea variabilitatea caracteristicilor produsului respectiv asupra capacităților produsului de a îndeplini funcția pentru care a fost proiectat;

(d) existența probabilă a unor defecte de fabricație ale produsului.

În fiecare din aceste cazuri, se alege procedura cea mai puțin costisitoare și care să fie compatibilă cu siguranța.

Procedura astfel determinată este indicată în mandate, precum și în specificațiile tehnice sau în textele publicate ale acestora."

8 Articolul 14 din Directiva 89/106 prevede:

„(1) În conformitate cu anexa III, procedurile menționate determină:

(a) în cazul articolului 13 alineatul (3) litera (a), prezentarea, de către fabricant sau de către reprezentantul autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate, a unei declarații de conformitate a produsului sau

(b) în cazul articolului 13 alineatul (3) litera (b), eliberarea de către organismul de certificare desemnat a unui certificat de conformitate pentru un sistem de control al producției și de monitorizare sau pentru produsul propriu-zis.

Modalitățile de efectuare a procedurilor în cazul atestării de conformitate sunt stabilite în anexa III.

(2) Declarația de conformitate a fabricantului sau certificatul de conformitate dă fabricantului sau reprezentantului autorizat al acestuia, stabilit în Comunitate, dreptul de a aplica marcajul CE pe produsul propriu-zis, pe o etichetă care îl însoțește, pe ambalaj sau pe documentele comerciale de însoțire. Modelul marcajului CE și modalitățile de utilizare a acestuia în cadrul diferitelor proceduri de atestare de conformitate figurează în anexa III."

Decizia 1999/93

9 Comisia a adoptat Decizia 1999/93 în scopul precizării procedurilor de atestare a conformității ușilor, ferestrelor, obloanelor, storurilor, portalurilor și feroneriei aferente.

10 Conform articolului 1 din această decizie, produsele și familiile de produse stabilite în anexa I sunt supuse unei proceduri de atestare a conformității care se bazează pe un sistem de control al producției în fabrică pentru care producătorul este singurul responsabil. Articolul 2 din această decizie prevede că atestarea conformității produselor stabilite în anexa II recurge nu numai la acest sistem de control, ci și la o procedură conform căreia un organism de certificare desemnat intervine în evaluarea și supravegherea controlului producției sau chiar a produselor în sine.

11 Anexa II la Decizia 1999/93 are în vedere următoarele produse:

„Uși și portaluri (cu sau fără feroneria aferentă):

— pentru aplicații de reparare antifoc sau antifum și pe traseele de evacuare.

[...]

Feronerie pentru uși și portaluri:

— pentru aplicații de reparare antifoc sau antifum și pe traseele de evacuare."

12 Articolul 3 din Decizia 1999/93 prevede că procedura de atestare a conformității, astfel cum este stabilită în anexa III la respectiva decizie, este precizată în mandatele pentru standardele armonizate. Această anexă III mandatează Comitetul European de Standardizare/Comitetul European de Standardizare în Electrotehnică (CEN/Cenelec) să specifice sistemele de atestare a conformității în standardele armonizate relevante. În ceea ce privește ușile, portalurile și feroneria aferentă pentru aplicații de reparare antifoc sau antifum și pe traseele de evacuare, anexa III la Decizia 1999/93 impune astfel utilizarea procedurii de atestare a conformității de către un organism de certificare desemnat, menționat la punctul 2 (i) din anexa III la Directiva 89/106.

13 Este cert că, la data faptelor din acțiunea principală, nu existau încă standarde armonizate privind ușile exterioare care ar putea fi prevăzute cu mânere antipanică.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 În cursul lunii aprilie 2005, Ecorad a comandat la Carp livrarea și instalarea a trei uși exterioare prevăzute cu mânere antipanică. În urma instalării primei dintre ele, Ecorad a considerat, în luna mai 2005, că produsul instalat nu este conform reglementării comunitare, întrucât Carp nu deținea un certificat de conformitate eliberat de un organism de certificare desemnat, avut în vedere prin Decizia 1999/93 (sau „sistem de certificare nr. 1"). Prin urmare, Ecorad a refuzat să își execute obligațiile contractuale.

15 Carp a sesizat atunci Tribunale ordinario di Novara în vederea obținerii reparării prejudiciului său. În cadrul acestui litigiu, Ecorad se prevalează de neconformitatea obiectului vândut cu reglementarea comunitară și invocă în acest sens nerespectarea de către Carp a dispozițiilor Deciziei 1999/93.

16 În decizia de trimitere, Tribunale ordinario di Novara apreciază că litigiul necesită interpretarea Deciziei 1999/93 și are îndoieli privind validitatea acesteia, presupunându-se că are o aplicabilitate directă.

17 În aceste condiții, Tribunale ordinario di Novara a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 2, articolul 3, anexa II și anexa III la Decizia 1999/93/CE trebuie înțelese în sensul că exclud ca ușile ce urmează a fi prevăzute cu mânere

antipanică să poată fi produse de către operatori (tâmplari) care nu îndeplinesc condițiile impuse prin sistemul de atestare a conformității nr. 1?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, dispozițiile articolului 2, ale articolului 3, ale anexei II și ale anexei III la Decizia 1999/93/CE sunt obligatorii, independent de adoptarea de către Comitetul European de Standardizare (CEN) a normelor tehnice, începând de la data intrării în vigoare a respectivei decizii, în privința tipului de procedură de atestare a conformității care trebuie respectată de către constructorii (tâmplari) de uși care urmează a fi prevăzute cu mânere antipanică?

3) Articolul 2, articolul 3, anexa II și anexa III la Decizia 1999/93/CE trebuie considerate nelegale pentru încălcarea principiului proporționalității în măsura în care acestea impun tuturor producătorilor să respecte procedura de atestare a conformității nr. 1 pentru a putea înscrie marcajul CE pe ușile lor prevăzute cu mânere antipanică (conferind CEN mandatul de a adopta normele tehnice)?"

Cu privire la întrebările preliminare

18 Analiza primei și a celei de a treia întrebări, privind interpretarea și, respectiv, validitatea Deciziei 1999/93, presupune să se fi răspuns în prealabil în mod afirmativ la a doua întrebare, prin care instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă această decizie produce efecte juridice obligatorii. Trebuie totuși să se analizeze mai întâi dacă această decizie poate fi invocată în cadrul unui litigiu între particulari.

19 Cu privire la acest punct, Carp consideră că Decizia 1999/93 nu produce actualmente efecte juridice obligatorii față de ea, în măsura în care aceasta nu este destinatarul deciziei. Ecorad consideră, dimpotrivă, că are dreptul să se prevaleze de decizie în cadrul litigiului din acțiunea principală.

20 În acest sens și fără să mai fie necesară analiza prealabilă a validității Deciziei 1999/93, se cuvine a se aminti că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, o directivă nu poate, prin ea însăși, să creeze drepturi și obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa. Rezultă că nici chiar o dispoziție clară, precisă și necondiționată a unei directive care tinde să confere drepturi sau să impună obligații particularilor nu poate fi aplicată ca atare în cadrul unui litigiu care opune exclusiv particulari (hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall, 152/84, Rec., p. 723, punctul 48, hotărârea din 14 iulie 1994, Faccini Dori, C-91/92, Rec., p. I-3325, punctul 20, hotărârea din 7 martie 1996, El Corte Inglés, C-192/94, Rec., p. I-1281, punctele 16 și 17, hotărârea din 7 ianuarie 2004, Wells, C-201/02, Rec., p. I-723, punctul 56, și hotărârea din 5 octombrie 2004, Pfeiffer și alții, C-397/01-C-403/01, Rec., p. I-8835, punctele 108 și 109).

21 Decizia 1999/93 a fost adoptată în temeiul articolului 13 alineatul (4) din Directiva 89/106 și este adresată statelor membre. Ea reprezintă un act de aplicabilitate generală care precizează tipurile de proceduri de atestare a conformității aplicabile ușilor, ferestrelor, obloanelor, storurilor, portalurilor și, respectiv, feroneriei aferente și mandatează CEN/Cenelec să specifice conținutul acestora în standardele armonizate pertinente care vor avea apoi vocație de a fi transpuse de către organismele de standardizare ale fiecărui stat membru. Conform articolului 249 CE, Decizia 1999/93 nu este, prin urmare, obligatorie decât pentru statele membre, care, în temeiul articolului 4, sunt singurii destinatari. În aceste condiții, considerațiile cu privire la directive care susțin jurisprudența amintită la punctul precedent sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în ceea ce privește posibilitatea de a invoca respectiva decizie împotriva unui particular.

22 Prin urmare, se cuvine să se răspundă la a doua întrebare a instanței de trimitere că un particular nu se poate prevala, în cadrul unui litigiu privind răspunderea

contractuală împotriva unui alt particular, de încălcarea de către acesta din urmă a dispozițiilor articolelor 2 și 3, precum și ale anexelor II și III la Decizia 1999/93.

23 Ținând seama de acest răspuns, nu este necesar să se răspundă la prima și la a treia întrebare preliminară.

Cu privire la cheltuielile de judecată

24 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Un particular nu se poate prevala, în cadrul unui litigiu privind răspunderea contractuală împotriva unui alt particular, de încălcarea de către acesta din urmă a dispozițiilor articolelor 2 și 3, precum și ale anexelor II și III la Decizia 1999/93/CE a Comisiei din 25 ianuarie 1999 privind procedura de atestare a conformității produselor de construcție conform articolului 20 alineatul (2) din Directiva 89/106/CEE a Consiliului referitoare la ușile, ferestrele, obloanele, storurile, portalurile și feroneria aferentă.

Semnături